

Posudek vedoucího práce

Bakalářská práce

Autor: Tomáš Řežábek

Název: *Staroegyptské bojové umění*

Název anglicky: Ancient Egyptian martial art

Počet stran, včetně příloh: 65

Kolega Řežábek se ve své bakalářské práci zaměřil na shromáždění vyobrazení zápasu s důrazem na jeho výskyt ve výzdobných programech staroegyptských hrobek. Hlavním cílem jeho úsilí bylo vyhodnocení těchto epigrafických pramenů s ohledem na interpretaci významu zápasu v egyptské společnosti a provedení rekonstrukce staroegyptského zápasu jako sportu. Metodologicky autor postupoval tradičně, pomocí popisů příslušných scén a analýzy jejich umístění ve výzdobě hrobek a chrámů nebo na trojrozměrných objektech. Autor se také pokusil o porovnání svých závěrů ohledně staroegyptského zápasu se současnými doklady pěstního populace Núbú z oblasti severosúdánského Kordofánu.

Text práce je rozdělen do 12 kapitol. Úvodní kapitola představuje hlavní témata práce, její časové vymezení a popisuje, kterou starší literaturu v průběhu přípravy své bakalářské práce autor použil. Ve velmi stručné druhé kapitole kolega Řežábek přináší definici pojmu sport a také diskutuje otázku, zda je možné ve starém Egyptě doložit rozvoj aktivit, které s tímto pojmem v současnosti standardně spojujeme.

Poměrně netradičně je základní část, tedy výčet zápasnických scén a dalších dokladů pěstních soubojů, rozdělena do poměrně velkého množství šesti kapitol (doplněné o do jisté míry objevnou kapitolu týkající se zápasu s holemi) dle jednotlivých historických období od Předdynastické po Pozdní dobu. Přehlednějším řešením by jistě bylo jejich začlenění do jedné kapitoly. To se projevuje hned u první kapitoly tohoto oddílu práce, která je, vzhledem k tomu, že z předdynastického období je velmi málo dokladů zpodobnění zápasu, jen půl strany dlouhá. V této kapitole se tedy čtenář seznamuje s jednotlivými doklady vyobrazení zápasů v jednotlivých historických epochách v Egyptě. Vzhledem k existující pramenné základně je pochopitelné, že autor věnoval největší pozornost období Staré a Nové říše a především pak rozboru zápasnických scén, které jsou součástí výzdoby skalních hrobek nomarchů vládnoucích v době Střední říše 16. hornoegyptskému nomu v Bení Hasanu. Tyto rozsáhlé a v kontextu egyptské archeologie mimořádné scény představují díky svému charakteru základní pramenný zdroj pro poznání staroegyptského zápasu. Autor kromě svých popisů a analýz se také zabývá již publikovanými interpretacemi těchto výjimečných záznamů. Autor se zabývá i dalšími lokalitami, ve výzdobě jejichž hrobek se zápasnické scény objevují. V době Nové říše se s jejich zobrazením setkáváme nejen v nekrálovských hrobkách, ale i v kontextu fungování královského úřadu – autor tedy tomuto propojení věnuje své kapitoly 7.4.-7.6. (str. 32-36), z nichž lze vyzdvihnout část věnující se zobrazení zápasníků pod oknem zjevování se v chrámu Ramesse III. v Medínit Habu.

Nejdůležitější částí práce je desátá kapitola, která obsahuje autorův pokus o rekonstrukci staroegyptského zápasu a to především na základě materiálu z Bení Hasanu a již proběhnuté odborné diskuse. Důležitý byl autorův vhlad do kineziologie zápasu a vlastní zkušenost s ním. Na tuto kapitolu tematicky navazuje jedenáctá kapitola, která se zabývá rozbohem současných kordofánských zápasů a jejich možných spojitostí se staroegyptským zápasem. Autor si dobře uvědomuje omezenou pramennou základnu a nedostatek konkrétních informací ke staroegyptskému zápasu.

Je zapotřebí zdůraznit, že mezi největší klady této práce, jež si předsevzala zpracovat poměrně málo známé a diskutované téma, je fakt, že její autor, vzhledem k poměrně špatné úrovni publikace scén z hrobek v Bení Hasanu, tuto lokalitu navštívil a tyto scény sám fotograficky dokumentoval. V této souvislosti došel k některým novým závěrům. Za další jistě pozitivní počín můžeme jistě počítat také autorův pokus o rekonstrukci staroegyptského zápasu.

Z odborného hlediska by bylo dobré, kdyby si autor dával pozor na podobně kategorická tvrzení jako: „Jako sympatická mi také přijde myšlenka, že toponymum se zápasníky mohlo o městu prozrazovat, že právě zápasem bylo po celém Egyptě proslulé (Decker, Herb 1994: 534). To by byl však důkaz toho, že již v Předdynastické době byl zápas provozován ve velkém měřítku.“, str. 11. Také druhá kapitola týkající se definice sportu a jeho kulturně-společenské funkce v Egyptě měla určitě být rozsáhlejší.

Z formálního hlediska jako problémové, krom již diskutovaného rozdělení hlavní popisné části na příliš velké množství kapitol, vidím některé neobratné formulace v textu, jako například: „Téma staroegyptského zápasu jako bojového umění je částečně vymezeno samo sebou.“, nebo „jeden ze soudobých kulturních prvků moderní egyptské společnosti.“ na str. 8, či „Tato zpravidla starší literatura, například Newberryho několikasvazkové Beni Hasan však není kvůli svému věku ideální“ na str. 9, atd.

Z formálního hlediska problematický je jistě fakt, že publikace zmíněné v bibliografii práce nejsou seřazeny abecedně a odkazy na články nejsou doplněny o stránkování.

Kolega Řežábek splnil požadavky kladené na bakalářskou práci, a proto práci doporučuji pro obhajobu a jako její hodnocení navrhuji stupeň „dobře“.

Praha, 9. 6. 2017

Doc. Mgr. Jaromír Krejčí, Ph.D.